



ŚLĄSKI ZWIĄZEK GMIN I POWIATÓW

40-048 Katowice, ul. Kościuszki 43/5
tel.: +48 32 25-11-021, 25-11-241 fax: +48 32 25-10-985
www.silesia.org.pl, email: zwiazek@silesia.org.pl
NIP:634-10-87-850, Konto ING Bank Śląski 03 1050 1214 1000 0007 0001 3261

Katowice, dn. 23 czerwca 2025 r.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

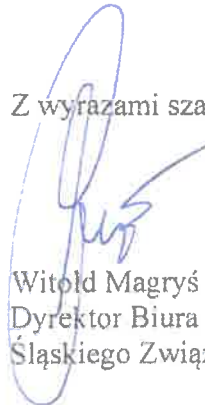
L. dz. SPS-III, 020.127.11.2025

Data wpływu 01.07.25u

Szanowny Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa Kancelarii
Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

W odpowiedzi na przesłany do konsultacji projekt ustawy o zmianie ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym oraz niektórych innych ustaw (RPW/17082/2025), uprzejmie informuję, że Śląski Związek Gmin i Powiatów (sygnatariusz Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych) pozyskał w tej sprawie jedną opinię, którą przekazuję poniżej.

Z wyrazami szacunku


Witold Magryś
Dyrektor Biura
Śląskiego Związku Gmin i Powiatów

Opinia Miasta Katowice:

„Przedstawiona opinia Miasta Katowice odnosi się do proponowanej zmiany art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz.U. 2005 nr 17 poz. 141 z późn. zm.), umożliwiającej uznanie języka śląskiego za język regionalny – obok już uznanego języka kaszubskiego. Została ona przygotowana na podstawie lokalnych doświadczeń i analiz, w tym działań podejmowanych w zakresie edukacji, kultury i promocji dziedzictwa niematerialnego.

W świetle art. 21 ust. 1a pkt 8a ww. ustawy, który nakazuje wspieranie działań służących ochronie, zachowaniu i rozwojowi języków regionalnych i mniejszościowych, wniosek ten znajduje silne oparcie. Istnieje realna potrzeba społeczna – potwierdzona m.in. wynikami spisów powszechnych – uznania języka śląskiego za odrębny środek wyrazu tożsamości kulturowej i językowej społeczności Ślązaków. Warto również odwołać się do Preambuły Europejskiej Karty Języków Regionalnych lub Mniejszościowych, której Polska jest stroną, a która głosi, że ochrona języków regionalnych stanowi integralny element ochrony dziedzictwa kulturowego Europy oraz istotny składnik prawa do tożsamości kulturowej. W myśl tej Karty, Państwa zobowiązują się do wspierania i promocji języków

używanych przez tradycyjne wspólnoty regionalne. Miasto Katowice od lat aktywnie promuje wartości związane z dziedzictwem kulturowym i językowym Górnego Śląska. Szczególnie należy podkreślić pionierski program edukacji regionalnej „Serce Metropolii – Katowice moje miejsce na ziemi”, realizowany od 6 lat w katowickich szkołach ponadpodstawowych. Program ten obejmuje lekcje z edukacji regionalnej, w tym z zakresu języka i kultury śląskiej, prowadzone w klasach I i II szkół ponadpodstawowych prowadzonych przez Miasto. Program ten spotkał się z dużym zainteresowaniem uczniów i ich rodzin, co świadczy o zakorzenieniu języka śląskiego i kultury regionu w świadomości lokalnej społeczności i potrzebie jego zachowania i rozwoju.

Dla wielu mieszkańców Górnego Śląska język śląski jest nie tylko środkiem codziennej komunikacji, ale także powodem do dumy, elementem tożsamości i źródłem więzi międzypokoleniowej. Brak jego prawnego uznania jako języka regionalnego nie koresponduje z rzeczywistością społeczną, ani z oczekiwaniami lokalnej społeczności. Język śląski stanowi nie tylko podstawowe narzędzie komunikacji w codziennym życiu, lecz jest również fundamentalnym komponentem ich tożsamości kulturowej, zakorzenionej głęboko w tradycji, historii i świadomości zbiorowej regionu. Jest on nieodłącznym elementem dziedzictwa niematerialnego, pełniącym funkcję symboliczną, socjalizacyjną oraz integrującą, szczególnie w kontekście międzypokoleniowego przekazu wartości i kodów kulturowych. Brak jego formalnego uznania jako języka regionalnego pozostaje w sprzeczności zarówno z obserwowaną praktyką językową, jak i z jednoznacznymi oczekiwaniami społecznymi, wyrażanymi m.in. w spisach powszechnych, działalności organizacji pozarządowych czy oddolnych inicjatywach edukacyjnych i kulturalnych. Tego rodzaju dysonans między stanem prawnym, a rzeczywistością społeczną prowadzi do marginalizacji języka śląskiego w przestrzeni publicznej, pomimo jego ewidentnej roli w konstytuowaniu lokalnej tożsamości i różnorodności kulturowej Rzeczypospolitej Polskiej.

W świetle powyższych argumentów Miasto Katowice uważa, że zaproponowana nowelizacja ustawy jest krokiem w pełni uzasadnionym, potrzebnym i zgodnym z obowiązującym prawem oraz międzynarodowymi zobowiązaniami Polski.